EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

22. detsember 2010 *

Kohtuasjas C-507/08,

mille ese on EÜ artikli 88 lõike 2 alusel 21. novembril 2008 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, keda esindasid C. Giolito, J. Javorský ja K. Walkerová, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Slovaki Vabariik, esindaja: B. Ricziová,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: slovaki.

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees J.-C. Bonichot, kohtunikud K. Schiemann (ettekandja), L. Bay-Larsen, C. Toader ja M. Safjan,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,
kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. juuni 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 9. septembri 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Oma hagiavalduses palus Euroopa Ühenduste Komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Slovaki Vabariik ei täitnud komisjoni 7. juuni 2006. aasta otsust 2007/254/EÜ riigiabi C 25/2005 (ex NN 21/05) kohta, mida Slovaki Vabariik on andnud äriühingule

Frucona Košice, a.s. (ELT L 112, lk 14), siis on Slovaki Vabariik rikkunud EÜ artikli 249 neljandast lõigust ning kõnealuse otsuse artiklist 2 tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

2 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), põhjendus 13 on sõnastatud järgmiselt:

„ebaseadusliku abi puhul, mis ei sobi ühisturuga kokku, tuleks taastada tõhus konkurents; sel eesmärgil on vaja, et abi, sealhulgas ka intressid, tuleb viivitamata tagastada; tagastamine peab toimuma vastavalt siseriiklikus õiguses kehtivale korrale; selle korra kohaldamine ei tohiks komisjoni otsuse kohest ja efektiivset täitmist takistades raskendada tõhusa konkurentsi taastamist; selle tulemuse saavutamiseks peaksid liikmesriigid võtma komisjoni otsuse mõjususe tagamiseks kõik vajalikud meetmed".

3 Määruse nr 659/1999 artikli 14 lõige 3 sätestab:

„Ilma et see piiraks Euroopa Ühenduste Kohtu poolt vastavalt [EÜ artiklile 242] tehtud korralduste kohaldamist, toimub tagastamine viivitamata ja vastavalt kõnealuse liikmesriigi siseriiklikus õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab komisjoni otsuse kohest ja tõhusat täitmist. Sel eesmärgil ja juhuks, kui toimub siseriikliku kohtu menetlus, peavad kõnealused liikmesriigid võtma kõik vajalikud ja nende

vastavas õigussüsteemis kättesaadavad meetmed, sealhulgas ajutised meetmed, ilma et see piiraks ühenduse õiguse kohaldamist."

4 Sama määruse artikli 23 lõike 1 kohaselt:

„Kui kõnealune liikmesriik ei täida tingimuslikku või negatiivset otsust, eriti artiklis 14 osutatud juhtudel, võib komisjon anda asja otse Euroopa Ühenduste Kohtusse vastavalt [EÜ artikli 88 lõikele 2]."

Kohtueelne menetlus

5 Otsuses 2007/254 tuvastas komisjon, et Slovaki Vabariigi poolt võetud Frucona Košice a.s.-i (edaspidi „Frucona") soodustavad meetmed kujutavad endast ühisturuga kokkusobimatut riigiabi.

6 Nimetatud otsusest selgub, et Frucona tegeles sel ajal piirituse, piiritusjookide, mittealkohoolsete jookide, puu- ja köögiviljakonservide ning äädika tootmise sektoris. Kõnealune riiklik meede seisnes selles, et Košice IV maksukeskus (edaspidi „maksukeskus") kustutas ühe maksuvõla kokkuleppemenetluse raames võlausaldajatega; seda menetlust reguleerib pankroti- ja kokkuleppeseadus 328/91. Sellest õigusaktist tuleneb, et sarnaselt pankrotimenetlusega püütakse kokkuleppemenetlusega reguleerida võlgades oleva äriühingu finantsolukorda, kuid selle eesmärk on võimaldada äriühingul tegevust jätkata, saavutades võlausaldajatega kokkulepe, mille kohaselt

äriühing tasub osa oma võlgadest ja vastutasuks kustutatakse ülejäänud võlg. Kõnealuse kokkuleppe peab heaks kiitma menetluse üle järelevalvet teostav kohus.

7 8. märtsil 2004 esitas Frucona pädevale apellatsioonikohtule taotluse kokkuleppemenetluse kohaldamiseks; tema passivas oli eeskätt märgitud alkoholiaktsiisi võlg. Pärast seda, kui võlausaldajad olid hääletanud kokkuleppe sõlmimise kasuks, kiitis nimetatud apellatsioonikohus 14. juulil 2004 nimetatud kokkuleppe heaks. Pärast edasikaebamise tähtaja möödumist kõnealuse kohtu otsus seadusjõustus.

8 Kokkulepe võlausaldajatega nägi ette, et Frucona tasus ühe kuu jooksul 35% oma võlast ning võlausaldajad loobusid ülejäänud 65% võlast.

9 Frucona maksuvõlg maksukeskusele ulatus 640 793 831 Slovakkia kroonini (16,86 miljonit eurot). Kokkuleppe kohaselt sai maksukeskus kätte 224 277 841 Slovakkia krooni (5,86 miljonit eurot) ja seega kustutati maksuvõlg 416 515 990 Slovakkia krooni (11 miljoni euro) ulatuses.

10 Kõnealuse maksuvõla kustutamise suhtes EÜ artikli 88 lõike 2 esimese lõigu alusel algatatud uurimismenetluse alusel tegi komisjon järelduse, et Slovaki Vabariik oli Fruconale andnud ebaseaduslikku riigiabi ja sätestas otsuses 2007/254 järgmist:

„Artikkel 1

Riigiabi, mida Slovaki Vabariik andis [Fruconale] kogusummas 416 515 990 Slovakkia krooni, on ühisturuga kokkusobimatu.

Artikkel 2

1. Slovaki Vabariiki kohustatakse võtma kõiki vajalikke meetmeid, et nõuda abisaajalt tagasi artiklis 1 nimetatud ning abisaajale ebaseaduslikult antud abi.

2. Abi nõutakse tagasi viivitamata ja siseriiklikes õigusaktides kehtestatud korras, tingimusel et see võimaldab otsuse viivitamatut ja tõhusat täitmist.

3. Tagastatavalt abilt arvutatakse intressi alates kuupäevast, mil abisummad anti äriühingu Frucona Košice, a.s. käsutusse, kuni nende tegeliku tagasimaksmiseni.

[…]

Artikkel 3

Slovaki Vabariiki kohustatakse kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist komisjoni teavitama meetmetest, mida otsuse täitmiseks on võetud. […]

[…]"

11 12. jaanuaril 2007 esitas Frucona Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtule hagi, milles taotles selle otsuse tühistamist (kohtuasi T–11/07: Frucona Košice), ilma et ta oleks seejuures taotlenud ajutise meetmena otsuse kohaldamise peatamist. Slovaki Vabariik ei ole esitanud hagi selle komisjoni otsuse peale, mis tehti talle teatavaks 12. juunil 2006.

12 Kõnealuse otsuse täitmiseks esitas maksukeskus 4. juulil 2006 Fruconale nõude tagastada ebaseaduslik abi koos intressidega kaheksa päeva jooksul. Kuna nõuet ei täidetud, esitas maksukeskus Košice II esimese astme kohtule 21. juulil 2006 hagi abi tagastamise nõudes.

13 11. juuni 2007. aasta kohtuotsusega jättis Košice II esimese astme kohus nõude rahuldamata, otsustades, et Frucona ei olnud kohustatud kõnealust abi tagasi maksma. Seda otsust kinnitas Košice apellatsioonikohus 21. aprilli 2008. aasta otsusega, muu hulgas põhjendusel, et kokkulepet heakskiitva kohtuotsuse peale ei ole võimalik edasi kaevata, sest see on seadusjõustunud.

14 Maksukeskus palus 2. juuli 2008. aasta kirjas vabariigi peaprokuröril esitada apellatsioonikohtu otsuse peale teistmisavaldus. Slovaki Vabariik ei ole selgelt täpsustanud, mis samme selle taotluse alusel astuti.

15 Kogu ebaseadusliku abi tagasinõudmise menetluse käigus nõudis komisjon tungivalt otsuse 2007/254 viivitamata ja tõhusat täitmist, heites Slovakkia ametiasutustele ette, et nad pidasid vajalikuks esitada apellatsioonikohtusse hagi abi tagastamise nõudes, selle asemel et otsust siseriikliku õiguse alusel otse täita.

16 Selles osas on Slovakkia ametiasutused esitanud sisuliselt kaks põhilist argumenti:

– kohtumenetlus oli abi põhisumma ja intresside tagasinõudmiseks vältimatu, sest Slovakkia maksuõigus ei paku õiguslikku alust maksuameti sellise võlanõude sissenõudmiseks, mis on kustutatud kokkuleppe raames võlausaldajatega. Sellest

tulenevalt oli vaja saada täitedokument. Teiste sõnadega ei saa Slovakkia õiguse kohaselt maksukeskuse haldusotsus „tühistada" Frucona ja tema võlausaldajate vahelise kokkuleppe üle järelevalvet teostava kohtu otsust, millega nendevaheline kokkulepe heaks kiideti ning mis on seadusjõustunud;

– otsus 2007/254 ei ole Fruconale otseselt siduv, vaid see kohustab Slovaki Vabariiki võtma kõik vajalikud meetmed ebaseaduslikult antud abi tagasisaamiseks. See otsus, mis kujutab endast Slovaki ametiasutuste seisukohast „välismaist" haldusotsust, ei kohusta Fruconat abi tagasi maksma. Seetõttu ei ole võimalik kõnealust otsust riigi tasandil täita.

17 Kuna komisjon leidis pärast mitmesugust kirjavahetust ja otsuse 2007/254 täitmiseks võetud meetmetest teatamiseks otsuses ette nähtud kahekuulise tähtaja möödumisele järgnenud meeldetuletusi, et Slovaki Vabariik ei ole kõnealust otsust endiselt tõhusalt täitnud, otsustas ta esitada käesoleva hagi.

Hagi

Poolte argumendid

18 Komisjon väidab, et ebaseadusliku abi kõrvaldamine selle tagasinõudmise teel on abi ebaseaduslikkuse tuvastamise loogiline tagajärg; ta tugineb seejuures 21. märtsi

1990. aasta otsusele kohtuasjas C-142/87: Belgia *vs.* komisjon (EKL 1990, lk I-959, punkt 66) ja 21. märtsi 1991. aasta otsusele kohtuasjas C-305/89: Itaalia *vs.* komisjon (EKL 1991, lk I-1603, punkt 41). Liikmesriik, kes on ebaseadusliku abi tagasinõudmise kohustust sätestava otsuse adressaat, peab komisjoni arvates EÜ artikli 249 alusel ning vastavalt 26. juuni 2003. aasta otsusele kohtuasjas C-404/00: komisjon *vs.* Hispaania (EKL 2003, lk I-6695, punkt 21) võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada selle otsuse täitmine.

19 Komisjon aga märgib, et käesolevas kohtuasjas ei ole Fruconale antud abi pärast 29 kuu möödumist otsuse 2007/254 teatavakstegemisest ikka veel tagasi nõutud. Ta väidab seetõttu, et Slovaki Vabariik on rikkunud otsusest 2007/254 ja määruse nr 659/1999 artikli 14 lõikest 3 tulenevaid kohustusi.

20 Asjaolu, et maksuamet pöördus kohtusse ebaseaduslikult antud abile vastava summa tagastamise nõudes, kohtumenetluse aeglus ja Košice II esimese astme kohtu otsuse sisu ning seejärel Košice apellatsioonikohtu otsuse sisu takistasid komisjoni arvates otsuse 2007/254 viivitamata ja tõhusalt täitmist, ja seda vaatamata sellele, et tagasinõudmise kohustusega ametiasutus toimis siseriikliku õiguse kohaselt. Komisjon leiab, et Slovakkia ametiasutused eirasid liidu õiguse sätete vahetu õigusmõju põhimõtet, mis kehtib konflikti korral liikmesriigi õigusnormiga.

21 Mis puudutab asjaolu, et kohtuotsus, millega kiideti heaks kokkuleppemenetluse raames võlausaldajatega sõlmitud kokkulepe, on seadusjõustunud – mis Slovaki Vabariigi arvates takistab antud abi tagasi nõudmast –, siis viitab komisjon 18. juuli 2007. aasta otsusele kohtuasjas C-119/05: Lucchini (EKL 2007, lk I-6199, punkt 63), milles Euroopa Kohus sedastas, et liidu õigusega on vastuolus kohaldada siseriikliku õiguse sätet, mis kehtestab kohtuotsuse seadusjõu põhimõtte, kui selle sätte kohaldamine

takistab sellise riigiabi tagasinõudmist, mis anti liidu õigust rikkudes ning mille kokkusobimatus ühisturuga tuvastati komisjoni lõplikult jõustunud otsuses.

22 Komisjon on seisukohal, et lahendus, mille Slovakkia kohtud käesolevas kohtuasjas valisid, on samuti vastuolus riigiabi valdkonnas kehtivate liidu eeskirjade eesmärkidega, mis takistab seega otsuse 2007/254 tõhusat täitmist, varasema olukorra viivitamata taastamist ning pikendab seega kõnealusest abist tulenevat alusetut konkurentsieelist, nagu see tuleneb tema arvates 5. oktoobri 2006. aasta otsusest kohtuasjas C-232/05: komisjon *vs.* Prantsusmaa (EKL 2006, lk I-10071, punkt 52).

23 Lisaks arvustab komisjon Slovakkia ametiasutuste käitumist võrdväärsuse põhimõttest lähtuvalt; seda põhimõtet tuleb sarnaselt tõhususe põhimõttele võtta arvesse liikmesriikidele liidu õiguse rakendamisel tunnustatava menetlusautonoomia hindamise raames. Komisjon on seisukohal, et võrdväärsuse põhimõtet on eiratud, arvestades sellega, et otsus 2007/254 ei ole täitmisele pööratav vastupidi näiteks maksukeskuse poolt väljastatud maksuteadetele, mis on täitmisele pööratavad.

24 Enda kaitse raames väidab Slovaki Vabariik, et otsuse 2007/254 artikli 2 lõigete 1 ja 2 grammatiline tõlgendus ja eeskätt mõiste „récupération" (slovakikeelses versioonis „vymáhanie") kasutamine mõiste „recouvrement" (slovakikeelses versioonis „vymoženie") asemel viitab vastupidi komisjoni pakutud tõlgendusele hoopis sellele, et nimetatud artiklist ei ole võimalik järeldada, et Slovaki Vabariik oleks olnud kohustatud abi tegelikult kindlaksmääratud tähtajaks tagasi nõudma. Ainus kohustus, mis kõnealusest artiklist tuleneb, seisneb selles, et kindlaksmääratud tähtajaks tuleb võtta kõik vajalikud meetmed asjaomasele abile vastava summa tagasinõudmiseks.

25 Slovaki Vabariik väidab, et ta astus tegelikult eri samme kõnealuse abi kiireks ja tõhusaks tagasinõudmiseks, eeskätt seeläbi, et ta nõudis Fruconalt abi tagastamist ning

püüdis teda seejärel kohtu teel sundida abi tagastama. Ta rõhutab lisaks oma märkustes, et otsus 2007/254 ei olnud veel lõplik, sest see oli vaidlustatud Üldkohtus.

26 Seetõttu leiab Slovaki Vabariik, et ta on täitnud otsust 2004/254 ning määruse nr 659/1999 artikli 14 lõikest 3 tulenevaid nõudeid.

27 Slovaki Vabariik rõhutab ka seda, et Fruconale kokkuleppemenetluse raames võlausaldajatega riigiabi andmiseks anti luba kokkuleppemenetluse üle järelevalvet teostava kohtu otsusega; seda otsust – kui see on seadusjõustunud – ei saa tühistada maksukeskus, kes kujutab endast haldusorganit. Ta väidab, et liidu õigus ei nõua, et selline haldusorgan oleks kohustatud tühistama siseriiklike kohtute seadusjõustunud otsuseid.

28 Slovaki Vabariik leiab lisaks, et eespool viidatud kohtuotsus Lucchini ei ole käesolevas kohtuasjas asjaomane. Nimelt ja erinevalt selle otsuse aluseks olnud kohtuasjas kõne all olnud Itaalia kohtu otsusest seadusjõustus apellatsioonikohtu 14. juuli 2004. aasta otsus juba tükk aega enne otsuse 2007/254 vastuvõtmist seadusjärgsete tähtaegade möödumise tõttu nimetatud otsuse peale siseriiklike menetlusnormide alusel edasikaebamiseks. Lisaks sellele tehti kohtuotsus Lucchini pärast seda, kui Slovaki Vabariik oli astunud samme kõnealusele abile vastava summa kohtu teel tagasinõudmiseks.

29 Siseriiklikule kohtule Frucona vastu kõnealuse abi tagasinõudmiseks hagi esitamine oli seega Slovaki Vabariigi väitel abi tagasinõudmiseks sobiv meede, mis vastab viivitamata ja tõhusalt täitmise nõuetele.

30 Mis puudutab aga komisjoni väidet, mille kohaselt Slovaki Vabariik eiras võrdväärsuse põhimõtet, siis väidab Slovaki Vabariik, et kuivõrd otsuse 2007/254 näol ei ole tegemist vahetult täitmisele pööratava dokumendiga, siis ei olnud ta kohustatud tunnustama selle vahetut kohaldatavust – välja arvatud juhul, kui eitada liikmesriikidele EÜ artikli 88 lõike 2 alusel võetud otsuste rakendamise raames jäetud menetlusautonoomia olemasolu.

31 Lisaks sellele kujundati võrdvääruse põhimõte välja eraõiguslike isikute õiguste kaitse valdkonnas, mitte valdkonnas, mis puudutab ainuüksi liikmesriikide kohustusi Euroopa Ühenduse suhtes ja kuhu kuuluvad komisjoni poolt EÜ artikli 88 lõike 2 alusel võetud otsused.

32 Komisjon vaidlustab oma repliigis Slovaki Vabariigi poolt pakutud otsuse 2007/254 grammatilise tõlgenduse. Komisjon on seisukohal, et see otsus kehtestab kõnealuse liikmesriigi kohustuse saavutada tegelikult ebaseadusliku riigiabi tagastamine, mitte ainuüksi kohustuse astuda esimesed sammud abi tagasinõudmiseks otsuse artiklis 3 sätestatud kahekuulise tähtaja jooksul; see on kooskõlas põhimõttega, mille kohaselt liikmesriigi poolt otsuste täitmiseks algatatud siseriikliku õiguse kohased menetlused peavad võimaldama täita otsused viivitamata ja tõhusalt.

33 Ainus erand komisjoni otsuse täitmise kohustusest on komisjoni sõnul ette nähtud siis, kui esinevad sellised erandlikud asjaolud, mis muudavad asjaomase otsuse nõuetekohase täitmise liikmesriigi jaoks täiesti võimatuks. Kuid käesolevas kohtuasjas ei ole Slovaki Vabariik kordagi sellistele asjaoludele viidanud.

34 Lisaks sellele väidab komisjon, et kuivõrd liidu õiguses ei ole kindlaks määratud menetlust, mille asjaomane liikmesriik peab algatama otsuse täitmiseks, millega seatakse ebaseadusliku abi tagasinõudmise kohustus vastavalt määruse nr 659/1999 artikli 14

lõikele 3, siis peab tagasinõudmine toimuma põhimõtteliselt vastavalt asjaomastele siseriikliku õiguse sätetele, kusjuures neid sätteid tuleb siiski kohaldada nii, et ühenduse õigusega nõutavat abi tagastamist ei muudeta tegelikult võimatuks ning arvestades täielikult liidu huvidega vastavalt otsusele kohtuasjas C-404/97: komisjon *vs.* Portugal (EKL 2000, lk I-4897, punkt 55).

35 Komisjon rõhutab selles osas, et vaatamata sellele, et tal ei olnud mingit kavatsust kirjutada Slovaki Vabariigile ette, millisel moel oleks kõnealune riigiabi tulnud tagasi nõuda, ei vasta viimase valitud tagasinõudmise viis ebaseadusliku abi viivitamata ja tõhusa tagasinõudmise nõuetele, sest 29 kuud pärast otsuse 2007/254 teatavakstegemist ei ole abi endiselt tagastatud.

36 Lisaks sellele ja vastupidi Slovaki Vabariigi väidetele ei olevat komisjon nõudnud, et maksukeskus tühistaks lõpliku kohtuotsuse, vaid ta soovitas otsuse 2007/254 täitmiseks sobiva menetlusena, et pädev ametiasutus võtaks ebaseadusliku abi andmise otsuse tagasi; see on tema väitel kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga. Ta olevat samuti väitnud, et selle kohtupraktika kohaselt ei tohi pädevad siseriiklikud kohtud kohaldada siseriikliku õiguse sätteid, mis on vastuolus liidu õigusega.

37 Komisjon tuletab meelde, et sellest liidu õiguse ülimuslikkuse põhimõttest tulenevalt on liidu õigus ülimuslik mis tahes siseriikliku akti suhtes, olgu siis tegemist haldusakti, õigusakti või isegi lõpliku kohtuotsusega, nagu tuleneb tema väitel eespool viidatud kohtuotsusest Lucchini. Asjaolu, et kohtuotsus Lucchini tehti pärast siseriikliku kohtuotsuse tegemist, millega kiideti heaks Fruconale antud riigiabi, ei ole komisjoni arvates otsustava tähtsusega, sest kohtuotsuses Lucchini üksnes tõlgendatakse kehtivat õigust nii, nagu seda tuleb kohaldada.

38 Lõpetuseks vaidlustab komisjon Slovaki Vabariigi väite, mille kohaselt võrdväärsuse põhimõte ei ole kohaldatav komisjoni poolt riigiabi valdkonnas võetud otsuse

rakendamise raames, ning väidab, et liikmesriigi menetlusautonoomiat piirab tõhususe üldpõhimõte. Vastasel juhul kaotaks abi tagasinõudmise kohustus kogu oma tähenduse ning oleks võimatu tagada liidu õiguse ühetaolist kohaldamist.

39 Slovaki Vabariik vaidlustab omakorda komisjoni väite, mille kohaselt pädevad Slovakkia ametiasutused ei oleks tohtinud piirduda lihtsalt kõigi abi tagasinõudmiseks vajalike meetmete võtmisega, vaid oleksid pidanud abi tegelikult tagasi nõudma. Ta leiab, et ta on täielikult täitnud kohustusi, mis tulenevad otsuse 2007/254 slovakikeelsest versioonist, mis on ainus autentne versioon.

40 Lisaks sellele väidab Slovaki Vabariik endiselt, et maksuamet ei saanud tühistada kohtuotsust ning ta on seisukohal, et maksuamet rakendas ainsat kõnealuse abi tagasinõudmiseks võimalikku meedet.

Euroopa Kohtu hinnang

41 Enne seda, kui uurida kohustuste rikkumist, mida Slovaki Vabariigile seoses tema kohustusega täita otsust 2007/254 ette heidetakse, tuleb meelde tuletada teatud põhimõtteid, mis tulenevad selles valdkonnas väljakujunenud Euroopa Kohtu praktikast.

42 Ebaseadusliku abi kõrvaldamine selle tagasinõudmise teel on abi ebaseaduslikkuse tuvastamise loogiline tagajärg ja see tagajärg ei saa sõltuda vormist, milles abi anti (vt eeskätt 10. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-183/91: komisjon *vs.* Kreeka, EKL 1993, lk I-3131, punkt 16, ja eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Portugal, punkt 38).

43 Kui otsusega on tuvastatud abi ebaseaduslikkus, tuleb komisjoni kehtestatud abi tagasinõudmise kohustust täita määruse nr 659/1999 artikli 14 lõikes 3 ette nähtud tingimusi arvestades. Ainus alus, millele liikmesriik saab komisjoni poolt EÜ artikli 88 lõike 2 alusel esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi raames oma kaitseks tugineda, on tagasinõudmise kohustust kehtestava otsuse nõuetekohase täitmise täielik võimatus (vt 13. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-214/07: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 2008, lk I-8357, punktid 43 ja 44 ning seal viidatud kohtupraktika).

44 Raskuste puhul otsuse täitmisel peavad komisjon ja liikmesriik vastavalt eeskätt ELL artikli 4 lõike 3 aluseks olevale põhimõttele, mis paneb liikmesriikidele ja Euroopa Liidu institutsioonidele vastastikuse kohustuse teha lojaalset koostööd, tegema raskuste ületamiseks koostööd heas usus, järgides samas rangelt EL toimimise lepingu sätteid ja eelkõige riigiabi käsitlevaid sätteid (vt eespool viidatud 13. novembri 2008. aasta otsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Käesolevas kohtuasjas tuleb kohe sissejuhatuseks tuvastada, et hetkel, mil komisjon esitas käesoleva hagiavalduse, st 29 kuud pärast otsuse 2007/254 teatavakstegemist, ei olnud Frucona abist midagi tagasi maksnud. Slovaki Vabariik ei vaidlusta seda asjaolu ja ei viita lisaks kuidagi komisjoni otsuse täitmise täielikule võimatusele.

46 Mis puudutab asjaolusid, millele Slovaki Vabariik viitab, et õigustada otsuse 2007/254 täitmata jätmist ja seega Fruconale antud ebaseadusliku abi tagasi nõudmata jätmist, siis koosneb tema argumentatsioon sisuliselt kahest punktist.

47 Esiteks tugineb ta oma kirjalikes märkustes otsuse 2007/254 artikli 2 lõigete 1 ja 2 grammatilisele tõlgendusele, viidates sellega seoses kõnealuse otsuse slovakikeelses

versioonis mõiste „récupération" kasutamisele mõiste „recouvrement" asemel, mis tema arvates toob kaasa üksnes kohustuse astuda eri samme ebaseadusliku abi tagasinõudmiseks, ilma et ta oleks seejuures kohustatud seda tegelikult tagasi saama.

48 Tuleb märkida, et otsuse 2007/254 sõnastuse selline tõlgendus eirab ilmselgelt otsuse tegelikku ulatust. Liidu õigusnormide kontekstis ning eeskätt määruse nr 659/1999 põhjendust 13 ja artikli 14 lõiget 3 arvestades on selge, et – nagu väidab komisjon – otsuse 2007/254 eesmärk on tõhusa konkurentsi taastamine, mistõttu selle otsusega pannakse otsuse adressaadist liikmesriigile kohustus saada ebaseaduslik abi tegelikult ja viivitamata tagasi. Seetõttu ei saa heaks kiita Slovaki Vabariigi otsuse 2007/254 teksti grammatilist tõlgendust.

49 Teiseks tugineb Slovaki Vabariigi seisukoht argumendile, mille kohaselt maksukeskuse poolt algatatud kohtumenetlus esiteks Košice II esimese astme kohtus ja seejärel Košice apellatsioonikohtus Fruconale antud riigiabi tagasi nõudmiseks oli vältimatult vajalik, kuna maksukeskusel kui haldusorganil ei olnud võimalik tühistada kokkulepet võlausaldajatega, mille sõlmimiseks oli antud luba pädeva kohtu seadusjõustunud otsusega.

50 Selles osas tuleb esiteks meelde tuletada, et vastavalt määruse nr 359/1999 artikli 14 lõikele 3 peab komisjoni otsuses ette nähtud ebaseadusliku abi tagastamine toimuma viivitamata ja vastavalt kõnealuse liikmesriigi siseriiklikus õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab komisjoni otsuse kohest ja tõhusat täitmist.

51 Seega võib liikmesriik, kes komisjoni otsuse alusel peab tagasi nõudma ebaseadusliku abi, vabalt valida meetmed selle kohustuse täitmiseks, tingimusel et valitud meetmed ei kahjusta liidu õiguse ulatust ja tõhusust (vt 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-209/00: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 2002, lk I-11695, punkt 35, ja 20. mai 2010. aasta otsus kohtuasjas C-210/09: Scott ja samuti Kimberly Clark, EKL 2010, lk I-4613, punkt 21).

52 Liidu õigus kehtestab seega kohustuse võtta kõik vajalikud meetmed tagamaks komisjoni otsuste täitmine seoses ebaseadusliku abi tagasinõudmisega, arvestades samas liikmesriikide poolt selles osas ette nähtud eri menetluste eripäraga. On oluline rõhutada, et komisjon väitis käesoleva kohtumenetluse raames liidu õigusega kooskõlas, et tal ei olnud kavatsust kohustada Slovaki Vabariigi pädevaid ametiasutusi Fruconale antud ebaseaduslikku abi teatud kindlal moel tagasi nõudma, leides samas, et selleks algatatud menetlus ei vasta kõnealuse abi viivitamata ja tõhusa tagasinõudmise nõuetele.

53 Asjaolu, et maksukeskus otsustas otsuse 2007/254 alusel ebaseadusliku riigiabi tagasi nõuda kohtu teel, ei ole seega iseenesest arvustatav, sest nagu eespool märgitud, on liikmesriik vaba valima meetmed, mille abil ta täidab talle kehtestatud tagasinõudmise kohustuse.

54 Kuid käesolevas kohtuasjas ei päädinud Slovaki pädevate ametiasutuste võetud meetmed ebaseadusliku abi tagasisaamisega ning seega ei taastatud tavalisi konkurentsitingimusi. Nimetatud tagasinõudmist takistas peamiselt see, et esiteks Košice II esimese astme kohus ning seejärel Košice apellatsioonikohus keeldusid rahuldamast maksukeskuse esitatud abi tagastamise nõuet, arvestades asjaoluga, et oli

seadusjõustunud pädeva kohtu 14. juuli 2004. aasta otsus, millega kiideti heaks kokkulepe võlausaldajatega.

55 Käesolevas kohtuasjas tekib seega küsimus, kas asjaomase abi tagasinõudmist võib takistada sellise siseriikliku kohtu otsuse lõplik laad, millega pankrotimenetluse raames kiideti heaks kokkulepe võlausaldajatega, mille alusel kustutatakse osa riigil äriühingu vastu esinevast võlanõudest, kusjuures komisjon määratleb sellise võla kustutamise hiljem riigiabina.

56 Selles osas tuleb esiteks rõhutada, et käesolevas kohtuasjas kõne all olev olukord on erinev sellest, mille alusel tehti eespool viidatud ning komisjoni poolt esile toodud kohtuotsus Lucchini, milles Euroopa Kohus leidis, et liidu õigusega on vastuolus kohaldada siseriikliku õiguse sätet, mis kehtestab kohtuotsuse seadusjõu põhimõtte, kui selle sätte kohaldamine takistab sellise riigiabi tagasinõudmist, mis anti liidu õigust rikkudes ning mille kokkusobimatus ühisturuga tuvastati komisjoni lõplikult jõustunud otsuses (vt viidatud kohtuotsus Lucchini, punkt 63).

57 Nimelt tehti käesolevas kohtuasjas seadusjõustunud kohtuotsus, millele Slovaki Vabariik tugineb, enne seda, kui komisjon võttis vastu otsuse, millega ta kohustas vaidlusalust abi tagasi nõudma.

58 Seega, nagu väidab Slovaki Vabariik, ei saa eespool viidatud kohtuotsus Lucchini olla käesolevas kohtuasjas otseselt asjaomane.

59 Teiseks tuleb meelde tuletada, et kohtuotsuse seadusjõu põhimõttel on oluline tähtsus nii ühenduse õiguskorras kui siseriiklikes õiguskordades. Nimelt on nii õiguse ja õigussuhete stabiilsuse kui ka korrakohase õigusemõistmise tagamiseks oluline, et

kohtulahendeid, mis on seadusjõustunud pärast olemasolevate edasikaebevõimaluste ammendamist või selleks sätestatud tähtaegade möödumist, ei oleks enam võimalik vaidlustada (30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-224/01: Köbler, EKL 2003, lk I-10239, punkt 38; 16. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-234/04: Kapferer, EKL 2006, lk I-2585, punkt 20, ja 3. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-2/08: Fallimento Olimpiclub, EKL 2009, lk I-7501, punkt 22).

60 Sellest lähtuvalt ei kohusta liidu õigus siseriiklikku kohut alati jätma kohaldamata siseriiklikke menetluseeskirju, mis omistavad kohtuotsusele seadusjõu, ja seda isegi siis, kui see võimaldaks kõrvaldada kõnealuse otsusega toime pandud liidu õiguse rikkumise (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Kapferer, punkt 21, ja eespool viidatud kohtuotsus Fallimento Olimpiclub, punkt 23).

61 Nagu kohtujurist rõhutas oma ettepanekus, tuleneb nii toimikust kui ka kohtuistungil Slovaki Vabariigi esitatud märkustest, et kõnealuse liikmesriigi ametiasutuste käsutuses oli siseriikliku õiguse alusel vahendeid, mille aruka kasutamise korral oleks sellel liikmesriigil avanenud võimalus asjaomane abi tagasi saada.

62 Slovaki Vabariik ei ole siiski esitanud täpset teavet selle kohta, millistel tingimustel oleksid nimetatud ametiasutused kasutanud sel moel nende käsutusse antud vahendeid.

63 Eeskätt, nagu märgiti käesoleva kohtotsuse punktis 14, ei ole see liikmesriik selgelt täpsustanud, milliseid samme oli astutud seoses maksukeskuse taotlusega esitada Košice apellatsioonikohtu 21. aprilli 2008. aasta otsuse peale teistmisavaldus.

64 Seega ei jää Euroopa Kohtul muud üle, kui tuvastada, et Slovaki Vabariik ei ole komisjoni konkreetsete etteheidete ümberlükkamiseks esitanud piisavalt teavet, mille alusel oleks võimalik asuda seisukohale, et ta astus talle ette nähtud tähtaja jooksul kõik võimalikud sammud selleks, et saavutada kõnealuse abi tagasisaamine.

65 Eelnevat arvesse võttes tuleb sedastada, et kuna Slovaki Vabariik ei ole määratud tähtaja jooksul võtnud vastu kõiki vajalikke meetmeid abisaajalt otsuses 2007/254 viidatud ebaseadusliku abi tagasisaamiseks, siis on Slovaki Vabariik rikkunud EÜ artikli 249 neljandast lõigust ning kõnealuse otsuse artiklist 2 tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

66 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Slovaki Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud mõista välja Slovaki Vabariigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. Kuna Slovaki Vabariik ei ole määratud tähtaja jooksul võtnud vastu kõiki vajalikke meetmeid abisaajalt komisjoni 7. juuni 2006. aasta otsuses 2007/254/EÜ riigiabi C 25/05 (ex NN 21/05) kohta, mida Slovaki Vabariik on andnud

äriühingule Frucona Košice a.s., viidatud ebaseadusliku abi tagasisaamiseks, siis on Slovaki Vabariik rikkunud EÜ artikli 249 neljandast lõigust ning kõnealuse otsuse artiklist 2 tulenevaid kohustusi.

2. Mõista kohtukulud välja Slovaki Vabariigilt.

Allkirjad